

проценти от продажната цена и може да проследи къде отива произведението. То не се продава с касова бележка като в супера, пътят му е сложен.

В България има много имитации, особено на Златю Бояджиев. Какво трябва да се направи, за да спре фабриката за фалшификати?

- Когато искам да си купя кола, аз викам добър техник да ми каже каква. В България хората с пари понякога решават, че разбират от всичко, не се съветват с експерти и горят с фалшификати. Специалист ще разпознае Златю само по линията. Въпросът е да го потърсиш. Картината е уникат и се вижда, когато е фалшива или крадена.

Но когато е разбита тракийска могила, за да се изреже с флекс украсата от колесниците, после държавата не може да си разпознае и прибере ценностите, появили се в нечия колекция. Какво е отношението ви към хора, които купуват ограбеното от иманяри? Може ли да се говори за „спасители на национално богатство“, след като парите на колекционерите на антики са стимул за нелегалните разкопвачи?

- Законът казва, че всичко под земята е собственост на държавата и тя трябва да следи какво става с него чрез съответните органи. Тоест да хваща иманярите и да реагира, ако открие в колекция крадена вещ. Не само парите, много други фактори стимулират черния пазар на антики. Включително лошите закони, които се ремонтират от мандат на мандат. В момента ние опитваме да направим по-задълбочена поправка в Закона за наследство, като ползваме законодателствата на страни като Франция, Италия, Египет, Мексико.

Наскоро сте имали среща със Съюза на колекционерите, за какво си говорихте?

- Те пожелаха да се срещнем, приех ги. Разбрахме се, че всички искаме България да стане страна, в която хората да легитимират колекциите си без страх и държавата да знае движението на произведенията на изкуството. Колекционерите може да са полезни, защото това, което държавата иска да опазва и да реставрира, струва пари. Не бива да минава флекс през историята. Но не бива и да се затруднява комуникацията с колекционерите, защото иначе ни се изплъзва контролът. Ако знаем кой какво държи, после, като видим предмета в „Сотбис“, ще можем да го питаме как го е изнесъл.

На 7 юни най-известните имена сред колекционерите откриват изложба в Националната галерия за чуждестранно изкуство...

- Прекрасно!

Очаквате ли дарения от тях за големия музееен комплекс, който се

прави в София?

- Наскоро в Холандия видях какво е забещал колекционер на държавата. Нямаме представа какви богатства! По света големите фондации един ден стават държавни. Колекционерството е хубава краста, ако е регламентирано правилно. В момента водя преговори с Христо Явашев-Христо. Да, бил е обиден на държавата, но мина много време, смени се управлението, а българското от кръвта му няма да изчезне. Той разбира това. Бих се радвал, ако реши да направи крупно дарение, а ние ще направим зала „Христо“ в музея. Бих направил и зала „Жул Паскин“, на най-скъпопродавания български автор в чужбина. Имаме негови творби, ще купим още. 25 000 квара са това! В изблик на радост ги нарекох „български Лувър“. Беше крайно време да си направим истински национален музееен комплекс. Няма да си го отнесе вкъщи, необходим е на страната ни. Защо нашите таланти да отиват навън, за да станат велики? Пикасо се е учил на кубизъм от Жорж Папазов, но това се е случило в Париж. Прочутите ни художници са продукт на друга система. Ние трябва да ги поощряваме и да си изработим нашата.

Не казахте веднага колко струват онези три неща на Шагал, Пикасо и Дали, които ще влязат в новия Музей на съвременното изкуство, нито откъде ги взимате. Защо позволите

да се роят слухове и неприятни предположения?

- Вече напомних, че за първи път сме отделили средства за откупки. За всички откупки имаме документи. Но тъй като обществото е изключително чувствително към онова, което му се струва тайна, ще кажа, че цената беше на ръба на смешното - 5000 лв. за творби на автори, чиито произведения се продават на международни аукциони за 110 милиона. Не събших сумата, за да не „убия“ цената на Пикасо, Шагал и Дали. Истината е, че цената, на която взехме трите творби, е толкова ниска - почти на ръба на дарението, заради моите приятелски отношения с продавачите. Но може тази заслуга да не ми се приписва само на мен. Важно е, че наши галерии ще имат в колекцията си такива ценни творби от световни автори.

Нали знаете, че другите галгии ревнуват? Чувала съм театрални да казват: „Вежди си гледа само художниците!“

- Какво им е на театралите, нали Ламбо им ремонтира театрите! И тези викове „Убиват културата“ за какво са? Вслушайте се и ще разберете, че борбата е за щатове, не за творчество. Италия има пет опери и Берлускони с меморандум ги извади на пазара, а ние крепим седем. Така е, когато се раздават пари на калпак, плаща се издръжка, осигуровки и всичко